

שבחה של ארץ ישראל

א. מבוא

בתחילת פרשת עקב (דברים ח' ז') מדברת התורה בשבחה של ארץ ישראל. צטטו את הדברים:

בהמשך הפרשה (שם י' י') מוזכר שוב שבחה של הארץ. צטטו:

אם נתבונן, נראה שבשני המקראות הללו, כלולות מעלותיה של ארץ ישראל. במקרא הראשון מפורטות סגולותיה הגשמיות של הארץ: מקורות מים, שבעת המינים שנשתבחה בהם הארץ ומחצבים שמצויים באדמתה, ואילו המקרא השני עוסק בעיקרו בקשר המיוחד שיש לארץ הזאת עם הקב"ה. התורה מדגישה שארץ ישראל מצויה באופן תמידי תחת השגחה מיוחדת של השי"ת וזהו יתרונה על פני שאר הארצות.

ב. שבחה הגשמי של הארץ

לפניכם מאמרי חז"ל המשבחים את ארץ ישראל מבחינה גשמית. בכל מאמר הדגישו בצבע את התחום שבו התברכה הארץ. בשורות להשלמה - הוסיפו רעיונות מקבילים מספר התודעה (חודש שבט, תחת הכותרות "שבחה של ארץ ישראל", "זבת חלב ודבש" ו - "לעת קץ").

רמי בר יחזקאל הגיע לבני ברק, וראה שם עיזים שעומדות תחת עצי תאנה ואוכלות. באותה שעה נטף דבש מן התאנים, ומן העיזים נטף חלב, והתערבו יחד הדבש והחלב, אמר: "הרי זבת חלב ודבש". (כתובות קי"א):

נחלתו של אשר התברכה בשמן זית, כמו שנאמר בברכתו של יעקב "מאשר שמנה לחמו", וכמו שנאמר בברכתו של משה "וטובל בשמן רגליו" וכך מסופר בספרי (פ' וזאת הברכה):

מעשה שהצטרכו אנשי לודקיא לשמן, ומינו מפקח אחד, אמרו לו: לך וקח לנו שמן במאה ריבוא, והלך לו לצור. אמרו לו: לך לגוש חלב. הלך לו לגוש חלב, אמר להם: שמן במאה ריבוא אני צריך. אמרו לו: לך אצל פלוני. הלך לביתו ולא מצאו. א"ל: הרי בשדה. הלך ומצאו שעוזק תחת הזית, אמר לו: שמן במאה ריבוא אני צריך, א"ל: המתן עד שאגמור את הזית, משגמר את

זיתיו, נטל הכלים והיה ממשמש ובא. אמר המפקח: אפשר שיש לזה שמן במאה ריבוא? דומה שצחקו בו יהודים. כיון שבא לביתו קרא לשפחתו, א"ל: בואי ורחצי רגלינו במלוא ספל שמן, ורחצה להם רגליהם, לקיים מה שנאמר: "וטובל בשמן רגלו". ונתן לפניו לחם, ואכל ושתה, לאחר אכילה עמד ומדד לו שמן במאה ריבוא אמר לו: רצונך שוב? א"ל אין לי מעות. א"ל: טול. ואני אבוא עמך ואטול את מעותי. עמד ומדד לו שמן בשמונה עשר מאות ריבוא אמרו: לא הניח אותו אדם, לא חמור ולא גמל בארץ ישראל שלא משכו עימו.

על שבחם של הפירות ניתן ללמוד מהסיפור הבא:

לינאי המלך היתה עיר אחת ב"הר המלך", שהיו מגדלים בה תאנים. בכל שבוע ושבוע היו מוציאים ממנה ריבוא ספלים מלאים דגים מלוחים, כדי להאכיל את הפועלים שקצצו את התאנים. (היה ריבוי עצום של תאנים, והתאנים היו כה מתוקות עד שכדי לחזק את ליבם של הפועלים שנחלש ממתיקות התאנים, היה צורך להאכילם בדגים מלוחים) (ברכות מ"ר)

*

*

בזמן בית המקדש היו מקריבים כל יום שני כבשים לקרבן התמיד, הכבשים היו כה גדולים, שהיו רגליהם נוגעים בארץ, בזמן שהיו ע"ג הגמל. (ילק"ש פנחס) ככל שהיו פירותיה של ארץ ישראל משובחים, היו פירותיה של ירושלים עוד יותר גדולים ומשובחים. מסופר בגמרא (שבת ס"ג) שכל העצים הרגילים שהיו בירושלים - היו של קינמון, ובשעה שהיו מסיקין בהם תנורים וכירים, היה ריחם הטוב נודף בכל ארץ ישראל.

עיינו בספר התודעה - חודש שבט, תחת הכותרת "שבחה של ארץ ישראל", והסבירו: מדוע עתה הארץ שוממה ואין הברכה מצויה בה כבעבר?

ג. מעלתה הרוחנית של ארץ ישראל

- השגחה פרטית על הארץ

קראו את דברי הרמב"ן, וענו על השאלות המופיעות אחריהם:

"והענין כי ה' ברא שמים וארץ... ונתן על כל עם ועם בארצותם לגוייהם כוכב ומזל ידוע... וגבוהים עליהם מלאכי עליון, נתנם להיות שרים עליהם... וה' הנכבד הוא אלוקי האלוקים ואדוני האדונים לכל העולם, אבל ארץ ישראל אמצעות היישוב היא נחלת ה' המיוחדת לשמו, לא נתן עליה מן המלאכים קצין שוטר ומושל, בהנחילו אותה לעמו המיוחד... זרע אוהביו. והנה הארץ שהיא נחלת ה' הנכבד, תקיא כל מטמא אותה, ולא תסבול עובדי זרה ומגלים עריות".

השלימו: בעוד שכל הארצות מקבלות את השפעתם ע"י _____ וע"י _____ המופקדים עליהם ארץ ישראל מקבלת השפעה ישירה מאת _____, ללא _____, לפיכך קדושתה גדולה מאוד. מה גורמת קדושתה של הארץ?

ארץ ישראל - לעם ישראל

הסבירו עפ"י התודעה (שם) בקטע המתחיל במילים "ארץ בחירה לעם בחירה", את המשל ואת הנמשל:

"שלא ככל הארצות - הארץ הזו" - הדגימו את ההנהגה העל טבעית בארץ ישראל:

- ארץ ישראל - המקום לקיום כל המצוות
תנו דוגמאות למצוות שאפשר לקיימן רק בארץ ישראל:

אחת הסיבות בגללה נכספו הצדיקים לעלות לא", היא שרק בה אפשר לקיים את המצוות הללו. וכמו שאמרו בגמרא! "מפני מה נתאוה משה רבינו להיכנס לארץ ישראל, וכי לאכול מפריה הוא צריך, או לשבוע מטובה הוא צריך, אלא כך אמר משה:

פירות ארץ ישראל מבשרים הקץ - אין לך קץ מגולה מזה, שנא' (יחזקאל ל"ז) "ואתם הרי ישראל, ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל, כי קרבו לבוא" רש"י: כשתיתן ארץ ישראל פריה בעין יפה - אז יקרב הקץ, ואין לך קץ מגולה יותר.